

6. Рыбаков Д.П., Штильман М.И. Основы спортивного бадминтона. – М.: Физкультура и спорт, 1982. – 175с., ил.
7. Смирнов Ю.Н. Бадминтон: Учебник для институтов физической культуры. – М.: Физкультура и спорт, 1990. – 159 с., ил.

RESEARCHES of BIOMECHANICAL CHARACTERISTICS of the smash technique In badminton

KUDIMOVA O., SENCHENKO K.

*The Kharkov state medical university
The Kharkov state academy of physical culture*

It is necessary to consider development and usage of correcting programs constructed by results of biomechanical researches as a basis of perfecting of individual technique percussion movements in badminton. It is the method of account of a trajectory driving parameters of a biokinetic chain links with usage of a videoshooting method in two orthogonally related planes with an aftertreatment videogramme by a computer program represented in the paper.

ВИХОВАННЯ ІГРОВОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЮНИХ ФУТБОЛІСТІВ

Вадим МУЖИЧОК

Чернівецький національний університет

Що таке ігрова дисципліна? Як вона узгоджується з проявом вольових якостей, з емоціями? Наприклад: страх, гнів, ненависть, радість і ін. Без прояву емоцій не можна уявити жодного футболіста, уболівальника. Найбільш конкретно і детально вольовими якостями, емоційними проблемами, проявом дисципліни займаються вчені Г.П. Грибан, Ю.М. Орлов, М.Д. Зубалій, Б.Ф. Ведмеденко, Б.М. Шиян та ін. Вольові якості - це конкретний прояв волі, який обумовлений особливостями труднощів, з подоланням яких стикається під час гри у футбол кожен спортсмен [3]. Та згідно наукових даних, зустрічається понад двадцять якостей спортсмена, які називаються вольовими, а саме: цілеспрямованість, наполегливість і впертість, рішучість і сміливість, витримка і самоволодіння, ініціативність і самостійність та ін.

Як показав аналіз науково-методичної літератури, спеціалізований розвиток вольових якостей та емоцій футболістів не розглядався глибоко і всебічно дослідниками. У той же час навчально-тренувальний і змагальний процес у футболі повинен забезпечувати як загальний розвиток вольових та емоційних якостей, що відповідає специфічним об'єктивним умовам ігрової ситуації і вимогам такої гри як футбол. Існує загальний і спеціалізований розвиток вольових та емоційних якостей, що необхідні для подолання специфічних у футболі труднощів і перепон, розвиток їх на такому рівні, який відповідав би підвищеним вимогам труднощів у конкретних умовах змагань футболістів поряд з ростом спортивної майстерності [1, 3, 4].

Рушійною силою закріплення у молоді інтересу до футболу є ігрова дисципліна [2]. Вона регламентується правилами, що затверджені Міжнародною радою футбольних асоціацій (1998 р.). Правила вчать як футболістів-початківців, так і відомих гравців шкіряної кулі знати розміри поля для гри, вимоги до м'яча, гравців, їх руховки, вимоги до арбітра, асистентів арбітра, тривалості матчу, його результативності, положення "поза грою", порушення і некоректну поведінку, штрафні удари, 11-метровий удар, вкидання м'яча, удар від воріт, кутовий удар, удари з вільної відмітки, технічний майдан, роль четвертого арбітра, жестів арбітра та асистентів арбітра та ін.

Не випадково Чернівецька обласна федерація футболу розробила і впроваджує регламент чемпіонатів, першостей і розіграшів Кубка Чернівецької області з футболу. Регламенті чітко виписано "Дисциплінарний кодекс" Чернівецької обласної федерації футболу, де є розділ, що торкається прояву кожним футболістом вольових і емоційних якостей:

- гравець, який отримав два попередження, дискваліфікується на одну гру, після наступних двох - на 1 гру і так далі;
- гравець, який отримав два попередження (вилучення) в одній грі, якщо одне з порушень не вимагає більш серйозного покарання, дискваліфікується на 1 гру.

Дискваліфікація за вилучення з поля - від 1 до 10 ігор запроваджуються: за нечесну грубість, навмисний удар, за нецензурні вислови (образу) і жести на адресу арбітра, суперника, партнера, офіційних осіб федерації, глядачів і др. - до 7 ігор; за несправедливу незгоду з рішенням судді (1 гра); за навмисну гру руками; гравець, вилучений з поля автоматично дискваліфікується мінімум на одну гру, а до команди застосовуються штрафні (фінансові) санкції; команда, гравці якої отримали в одній грі більше попереджень, підлягає фінансовим санкціям; гравець, що має дискваліфікацію, не може бути заявлений за іншу команду, доки не закінчиться термін його дискваліфікації; дискваліфікація на певний термін (за некоректну поведінку або емоційні дії гравця; за напад на суддю під час або після гри; за будь-який прямий контакт з іншою командою, участь в тренуваннях і матчах за цю команду без згоди клубу, з якою він має термінову угоду-контракт).

Досить років позитивно працює "Дисциплінарний кодекс" на покращення ігрової дисципліни в клубних футбольних командах. У таблиці показані дисциплінарні порушення та зроблений порівняльний аналіз негативних дій футболістів. Поданий аналіз дисциплінарних санкцій застосованих до команд, що посіли 1-5 місця в області серед юнаків першої групи, за ігрові сезони 2000-2002 р.р. Згідно з наведеним таблиці є певна залежність між відповідністю зайнятого командою місця кількістю порушень в сезоні. (див. табл. 1)

Засвідчують дані, що зафіксували судді в ігровому сезоні 2000 р., за кількістю порушень та вилучень "першість" належить команді "Митник" з Вадул-Сирету-21, друге місце посіли спортсмени команди "КНТУ-СКА" м.Чернівці-18, третє місце "Університет" м.Чернівці -15, "Черемош" м.Вижниця - 13, "Буковина-2"-8.

Ігровий сезон 2001р. засвідчує, що тренери досить грамотно ведуть навчально-тренувальний процес у футбольних командах. таких як "Буковина-2", "Черемош" м.Вижниця, "Університет" м.Чернівці про що засвідчують протоколи змагань.

Аналіз ігрових показувачів 2002р показує про високий рівень ігрової дисципліни таких команд як "Університет" м.Чернівці, "Університет" м.Чернівці, "Митник" з с. Вадул-Сирету. З огляду на наведені данними ми бачимо, що відносно стабільно ведеться виховна

робота тренерами у командах “Буковина-2”, “Університет”, “Черемош”. Варто більше використовувати методи активізації психолого-педагогічного впливу тренерів-наставникам футбольних команд “Митник”, “КНТЕУ-СКА”. Необхідно пам’ятати про загальний і спеціальний розвиток вольових і емоційних якостей футболіста нерозривно між собою. Від того, як тренери ведуть виховну роботу в команді багато в чому залежить розвиток інтересу до такої цікавої гри. Та лише спеціально спрямований розвиток вольових та емоційних якостей, як футболіста-початківця, так і знаних майстрів шкіряної м’яча в поєднанні зі всіма видами тренування, може забезпечити творчо-взірцевий рівень підготовки, без якої неможливо досягти досить високої видовищності футболу, який на сьогодні став народною грою, ввійшов у програму фізичної підготовки школярів нашої держави.

Таблиця 1

**Порівняльні якості дотримання футболістами ігрової дисципліни
(ігрові сезони 2000-2002 р.р.)**

Назва команди	Місто, що представляє команда	Місце в ігровому сезоні	К-ть попереджень	К-ть вилучень	Рейтинг дисципліни команди
---------------	-------------------------------	-------------------------	------------------	---------------	----------------------------

Ігровий сезон 2000 р.

“Буковина-2”	м. Чернівці	1	8	-	1
“Університет”	м. Чернівці	2	15	-	3
„КНТЕУ-СКА”	м. Чернівці	3	16	2	4
“Митник”	с. Вадул-Сирет	5	18	3	5
“Черемош”	м. Вижниця	8	13	-	2

Ігровий сезон -2001 р

„КНТЕУ-СКА”	м. Чернівці	1	11	1	1
Університет”	м. Чернівці	2	15	-	3
“Буковина-2”	м. Чернівці	3	14	-	2
“Черемош”	м. Вижниця	4	13	1	4
“Митник”	с. Вадул Сирет	5	20	2	5

Ігровий сезон -2002р.

“Університет”	м. Чернівці	1	8	-	3
„КНТЕУ-СКА”	м. Чернівці	2	11	-	5
“Черемош”	м. Вижниця	3	8	-	2
“Митник”	с. Вадул-Сирет	4	7	1	5
“Буковина-2”	м. Чернівці	5	10	-	4

Література

1. Платонов К.К., Голубев Г. Г. Психология.-М., Высшая школа, 1977.
2. Займіденко Б. Ф. Теорія формування позитивної звички. - Чернівці, 1999. - С. 46.
3. Зубалій Н.В. Почуття // Загальна психологія: Навч.Посібник / О. Скрипченко, І. Долінська, З. Огороднійчук та ін. - К.; 1999. - С. 256-285.
4. Гиссен А.Д. Психологическая подготовка спортсмена // Готовность спортсмена к соревнованиям. - М., 1970.

EDUCATION OF GAME DISCIPLINE IN YOUNG FOOTBALL PLAYERS

Vadim MUZHICHOK

Chernivtsy national university

This article deals with the peculiarities of the game's discipline on the football field. Comparative studies of realization by football players of game discipline in regional competitions move in time. The main goal of a goal is it organize optimal conditions for relations between coach and sportsman and development of ability the game.

ТАКТИЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ, ЯК ЧИННИК ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПЛАВЦІВ РІЗНОЇ ДИСТАНЦІЙНОЇ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ

Ольга ОЗЕРОВА

Київський національний університет будівництва і архітектури

Високий рівень досягнень у спортивному плаванні становить перед спеціалістами питання, від успішного вирішення яких залежить удосконалення системи тренування професійних плавців.

Рівень спортивних досягнень на основній дистанції обумовлюється в більшості випадків ефективністю виконання одного, або декількох елементів змагальної діяльності і залежить від досвіду спортивної майстерності плавців різної спеціалізації. Відставання в розвитку одного, або двох навіть відносно вузьких якостей, або елементів може в реальній гальмувати можливість спортсмена не тільки в досягненні результату в змаганні, але і в розвитку та виявленні інших якостей і здібностей.

Відомо, що високий рівень технічної та фізичної підготовленості плавців високого класу може не бути вирішальним фактором на спортивних змаганнях, тому що спортсмени знаходяться у, приблизно, однаковому стані підготовки. У той час, коли в міжнародних змаганнях демонструють дуже високу щільність і розрізняються часті секунди, значної ролі набуває тактична підготовленість плавців та їх технічні якості.

Враховуючи з цього, постає питання правильної, доцільної і своєчасної організації набуття тактичних знань та вмій у загальну систему підготовки плавців.